

[Uitzending 397: 1 Koningen 19:1 t/m 20:43]

In het vorige hoofdstuk waren we getuigen van de machtige daden van de HERE de God van Israël. Er werd radicaal afgerekend met Baäl en Asjera. Ook voor de profeet Elia moet het een geweldige ervaring zijn geweest. Nu kan hij vrijmoedig het werk van de HERE doen. **Of toch niet?** 1 Koningen 19 vers 1 t/m 3:

Koning Achab vertelde Izebel wat Elia had gedaan en hoe hij de profeten van Baäl had afgeslacht. Daarop stuurde zij een bode naar Elia met de boodschap: U doodde mijn profeten en nu zweer ik bij de goden dat ik morgen om deze tijd u van het leven zal beroven, zoals u dat bij mijn profeten hebt gedaan. Toen vluchtte Elia weg om zijn leven te redden. Hij ging naar Berseba, een stad in Juda, en liet zijn dienaar daar achter.

Wanneer Achab Izebel vertelt wat zich op de Karmel allemaal heeft afgespeeld en hoe Elia de profeten heeft gedood, die onder de bescherming van Izebel stonden, reageert zij furieus. Direct zendt zij een bode, met een dreigende boodschap naar Elia. Izebel zweert bij de goden dat zij binnen een etmaal Elia zal laten delen in het lot van de profeten van Baäl die op last van Elia in het Kisondal zijn omgebracht.

Als Elia deze woorden hoort, slaat de angst hem om het hart. Dat is niet verwonderlijk omdat Izebel al eerder heeft geprobeerd alle profeten van de HERE uit te roeien. Toen had Obadja er 100 weten te verbergen in een grot. Elia maakt zich klaar en vlucht weg om zijn leven te redden. Hij vlucht weg uit Israël, naar het koninkrijk Juda. In Berseba, bij de uiterste zuidgrens van Juda, laat hij zijn knecht achter. Zelf trekt hij verder de woestijn in.

Het is moeilijk te geloven dat dit de Elia is die de opwekking op de Karmel heeft beleefd en meegemaakt. Dezelfde Elia die de profeten van Baäl heeft laten terechtstellen. Hij lijkt nu een totaal andere man. 1 Koningen 19 vers 4:

Daarna ging hij alleen de woestijn in. Hij trok de hele dag verder en ging toen onder een braamstruik zitten. Daar bad hij of hij mocht sterven.

Ik kan niet langer, zei hij tegen de HERE. Neem mijn leven, ik ben niet beter dan mijn voorouders. Hij ging liggen en viel onder de braamstruik in slaap.

Als Elia één dagreis heeft afgelegd, gaat hij zitten onder een braamstruik en vraagt hij de HERE hem het leven te ontnemen. Zijn voorvaderen zijn al gestorven, waarom verdient Elia het dan nog te leven? Het gebed van Elia om beëindiging van zijn leven weerspiegelt de overtuiging dat hij niet zelf een einde aan zijn leven mag maken, maar dat alleen de HERE over dood en leven beschikt. Met deze woorden op zijn lippen gaat hij liggen en valt in slaap. Elia is een eind van huis geraakt. Zover kan het komen in een leven van een mens, ook in het leven van een gelovige. Zonder de HERE is ook Elia een nietig en zondig mens. De hete adem van de koningin van het land hijgt in zijn nek, hij gaat op de loop om zijn leven te redden en belandt helemaal alleen onder een struik in de woestijn. Later blijkt dat hij op weg is naar Horeb.

De plaats waar de HERE Zichzelf openbaarde aan Mozes en het volk Israël. We zullen later lezen dat Elia zich daar, bij de HERE, beklagt over de toestand van het volk Israël. Elia kan niet meer verder, hij is te moe en uitgeput. **Hij viel onder de braamstruik in slaap.** Elia was een man van donder en bliksem, maar achter dat stoere uiterlijk verborg zich een gevoelig mens. Alles wat er is gebeurd gaat hem niet in de koude kleren zitten. Hij wordt door emoties overmand en zakt in een diepe donkere put van neerslachtigheid waarin 'de dood' de enige oplossing lijkt te zijn. Misschien leed hij wel aan manische depressies, hij verkeert in een zeer slechte toestand en valt in slaap. 1 Koningen 19 vers 5 t/m 7:

Maar terwijl hij daar lag te slapen, raakte een Engel hem aan en zei hem op te staan en iets te eten. Hij keek om zich heen en zag hoe op enkele rood-gloeiende stenen een brood werd gebakken. Daarnaast stond een kruik met water! Hij at en dronk en viel weer in slaap. De Engel van de HERE kwam voor de tweede keer naar hem toe, raakte hem aan en zei: Sta op en eet nog wat, want u hebt nog een lange reis voor de boeg.

De HERE honoreert de wens naar de dood van Elia **niet**. Daarmee valt de nadruk op het leven. De dood is geen oplossing voor menselijke problemen!

In het licht van de Bijbel kunnen we zelfs zeggen dat dan de problemen pas echt goed beginnen, want er is geen weg terug meer. Een mens moet dan verschijnen voor de troon van God en hoe zal dat aflopen als je daar staat zonder Verlosser en Zaligmaker? In dit leven moet de keuze vallen in een mensenleven: voor of tegen Christus. Natuurlijk kan een mens zijn hele leven blijven zeggen dat God niet bestaat en een religieus verzinsel is van een groep godsdienstige fanatiekelingen. Maar, als straks blijkt dat God wel bestaat **en** dat Hij ook Zijn Zoon Jezus Christus aan een kruis liet sterven om een ieder die in Hem gelooft zalig te maken van hun zonden? Als dat allemaal wel waar is, hoe loopt het dan met u af? Door Hem mag ik horen bij die schare die niemand tellen kan **en** het is mijn gebed dat dit ook voor u en jou geldt.

Elia moet weer verder en daarom geeft de HERE hem te eten. Dat had hij al eerder meegemaakt. Hij moet op krachten komen voor de reis die hij moet ondernemen. Hij wordt er zodanig door versterkt dat hij 40 dagen en nachten door de woestijn kan trekken, op weg naar de berg Horeb. De berg Horeb is dezelfde als de berg Sinaï. Over de ligging van de berg bestaat geen eenstemmigheid. Net als in Ex.3 wordt Horeb aangeduid als 'de berg van God'. De berg waarop de HERE Zich heeft geopenbaard en zich straks opnieuw zal openbaren. De '40 dagen en 40 nachten' roepen de associatie op met Mozes die een gelijke periode op de Sinaï verbleef (Ex.24), maar ook met de veertigjarige woestijnreis van het volk Israël van de Sinaï naar Kanaän. De meest waarschijnlijke opvatting van de tekst is dat Elia de 40 dagen en nachten vastend heeft doorbracht (Ex.34:28; Matth.4:2). De reis duurde langer dan in strikte zin nodig was, want volgens Deutr.1:2 is de afstand tussen Horeb of Sinaï **en** Kades-Barnea, 11 dagreizen.

1 Koningen 19 vers 8 t/m 10:

Hij (Elia) stond dus op, at en dronk. Dat voedsel gaf hem kracht genoeg om veertig dagen en nachten door te reizen naar de berg Horeb, de berg van God. Daar zocht hij onderdak in een grot. Maar de HERE zei tegen hem: Wat doet u hier, Elia?

Hij antwoordde: Ik heb met grote ijver gewerkt voor de HERE, de God van de hemelse legers, maar de Israëlieten hebben hun verbond met U verbroken, Uw altaren vernield en Uw profeten gedood. Alleen ik ben nog over en nu willen zij mij ook doden.

De HERE bemoeit zich met Elia. Hij is overspannen en ziet het niet meer zitten, hij heeft hulp nodig. Mogelijk dat een luisteraar zich afvraagt: waarom bemoeit de HERE Zich met Elia. Laat hem toch! Maar dat doet de HERE niet, Hij weet wat er in een mens omgaat. Een mens is vaak geneigd om met iedereen over zijn problemen te praten maar **niet** met de HERE God. Waarschijnlijk is dat het grootste probleem van een mens, dat hij of zij God buiten hun leven willen houden. Wij zouden Hem alles moeten vertellen.

1 Koningen 19 vers 11 en 12:

De HERE droeg Elia op: **Ga naar buiten en kom vóór Mij staan op de berg. En toen Elia daar stond, zou de HERE voorbijgaan, maar een vreselijke windstoot schoot over de berghelling, deze was zo hard dat enkele bergen uiteenscheurden en stukken rots losraakten.**

De HERE Zelf was echter niet in die windstoot aanwezig. Op de windstoot volgde een aardbeving, maar ook daarin was de HERE niet aanwezig.

De aardbeving werd gevolgd door een vuur, maar ook daarin was de HERE niet te bekennen. En na het vuur volgde een zacht suizen van de wind.

De inhoud van de klacht van Elia laat zien dat Izebels dreigende woorden hun uitwerking niet hebben gemist. De gedachte lijkt bij Elia postgevat te hebben dat zelfs de indrukwekkende gebeurtenissen op de Karmel geen wezenlijke verandering hebben gebracht. De profeten die Obadja verborgen heeft gehouden, lijken vergeten.

Terwijl de HERE op het punt staat aan Elia voorbij te gaan, steekt er plotseling een geweldige storm op, zo sterk dat bergen en rotsen verbrijzeld worden. Maar, in de wind openbaart de HERE zich niet. Dan volgt er een aardbeving, maar ook daarin openbaart de HERE zich niet. Na de aardbeving is er vuur, maar ook daarin was de HERE niet aanwezig.

De drie genoemde verschijnselen worden op andere plaatsen in het OT **juist wel** in verband gebracht met verschijningen van de HERE. Heeft dit met de Baäl dienst te maken? Baäl wordt in de volksbeleving juist geacht zich in stormen, noodweer en bliksem, te openbaren. De HERE maakt hier onomstotelijk aan Elia duidelijk dat Hij **heel anders is** dan Baäl. Hier functioneren de indrukwekkende natuurverschijnselen als herauten, die in dienst staan van de HERE om Zijn komst aan te kondigen. Want als al het natuurgeweld tot bedaren is gekomen, openbaart de HERE zich aan Elia. Zijn aanwezigheid wordt merkbaar in het suizen van een zachte wind.

1 Koningen 19 vers 13 en 14:

Toen Elia dat hoorde, verborg hij zijn gezicht in zijn mantel, ging naar buiten en bleef bij de ingang van de grot staan. En een stem zei: Waarom bent u hier, Elia? Opnieuw zei hij: Ik heb met grote ijver gewerkt voor de HERE, de God van de hemelse legers, maar de Israëlieten hebben hun verbond met U verbroken, Uw altaren vernield en Uw profeten gedood. Alleen ik ben nog over en nu willen zij mij ook doden. Elia leeft nog steeds met het gevoel dat zijn optreden zinloos is geweest.

De HERE gaat niet met de profeet in discussie, maar geeft Elia een nieuwe opdracht. Op die manier toont de HERE dat in Zijn ogen Elia niet als profeet heeft afgedaan.

1 Koningen 19 vers 15 t/m 18:

Toen zei de HERE tegen hem: Ga over de woestijnweg terug naar Damascus. Wanneer u daar aankomt, moet u Hazaël tot koning over Syrië zalven. Zalf daarna Jehu, de zoon van Nimsi, tot koning over Israël en Elisa, de zoon van Safat uit Abel-Mechola, als uw opvolger. Ieder die aan Hazaël weet te ontsnappen, zal door Jehu worden gedood en zij die aan Jehu weten te ontsnappen, zullen door Elisa worden gedood! Ook heb Ik ervoor gezorgd dat in Israël 7000 mannen zijn overgebleven die hun knieën niet voor Baäl hebben gebogen en ook zijn beeld niet hebben gekust.

Elia moet terug naar de plaats waar hij vandaan komt naar het Tienstammenrijk. Hij moest twee koningen zalven: Hazaël van Syrië en Jehu van Israël en ook Elisa als zijn opvolger. Zo wordt de definitieve overwinning over Baäl alsnog behaald en blijft het schenden van het verbond van de HERE niet zonder consequenties. Elia hoeft zich dit niet aan te trekken als zijn persoonlijke strijd. Er zijn nu anderen die het van hem overnemen. Tegelijkertijd mag Elia weten dat hij, toch niet de enig overgebleven dienaar van de HERE is. Er zijn nog talloze anderen die zich niet aan de Baäl dienst hebben bezondigd. De situatie blijft minder somber te zijn dan Elia dacht. De HERE laat zijn dienaren niet aan zichzelf over en toont Zijn kracht meer dan eens op momenten dat zij de situatie zelf niet meer aankunnen.

1 Koningen 19 vers 19 t/m 21:

Zo ging Elia op weg en vond Elisa. Onder zijn leiding waren ze met twaalf runderen aan het ploegen, hijzelf liep achter het twaalfde span. Elia liep naar hem toe, gooide zijn mantel over Elisa's schouders en liep weer weg. Elisa liet de runderen staan, rende achter Elia aan en zei: Laat mij eerst nog even mijn ouders vaarwel kussen, dan ga ik met u mee. Elia antwoordde: Ga maar, ik dwing je nergens toe.

Elisa ging terug naar zijn span runderen, doodde ze en gebruikte het hout van de ploeg om een vuur te maken, waarop hij de dieren braadde. Hij deelde het vlees uit aan de andere landarbeiders en zij aten het op. Daarna ging hij met Elia mee als helper.

Elisa slacht de runderen waarmee hij aan het ploegen was. Hij kookt het vlees boven een vuur dat hij stookt van het hout van het juk dat de runderen droegen en geeft het als een soort afscheidsmaal aan zijn landarbeiders en andere omstanders. Daarmee maakt Elisa duidelijk dat er geen weg meer terug is. Nooit zal hij zijn oude bestaan weer op kunnen pakken. **Daarna ging hij met Elia mee als helper.** 1 Koningen 20 vers 1

Koning Benhadad van Syrië mobiliseerde zijn leger en begon, samen met 32 bondgenoten en hun vele strijdswagens en paarden, Samaria, de hoofdstad van Israël, te belegeren.

In de tijd dat Basa nog koning was over Israël, had Benhadad I een deel van het Tienstammenrijk veroverd (1Kon.15). Nu is er opnieuw sprake van een Benhadad, de koning van Aram, die Israël aan zich wil onderwerpen. Hij mobiliseert daarom zijn troepen en aan het hoofd van een coalitie van 32 koningen, trekt hij op naar Samaria met de bedoeling de stad in te nemen. Hij laat zijn boden de eis overbrengen dat Achab al zijn zilver en goud afstaat, alsmede zijn vrouwen en de beste van zijn zonen. Nog voor Achab de eis van Benhadad heeft kunnen inwilligen, komen de boodschappers voor de tweede keer bij Achab. Zij geven een nadere uitleg van de eis, die tevoren nog niet duidelijk was. Achab zal zijn kostbaarheden, zijn vrouwen en kinderen niet meegeven aan boden, maar de dienaren van Benhadad zullen zelf Achabs paleis en de huizen van zijn ambtenaren doorzoeken, waarbij zij al wat voor Achab van waarde is in beslag zullen nemen. Feitelijk komt dit neer op een plundering van de hoofdstad Samaria. Die voorwaarde gaat Achab te ver. Na overleg met zijn adviseurs stuurt Achab de boodschappers terug met de mededeling dat deze nieuwe eis te ver gaat. De reactie van Benhadad liegt er niet om.

Hij wil niet verder onderhandelen en gebruikt dreigende taal. Hij zweert bij zijn goden dat hij van Samaria **zo** weinig zal overlaten, dat er niet eens genoeg puin zal zijn om daarmee de handen van al zijn soldaten te vullen. Achab laat zich niet intimideren en dient Benhadad van repliek met een spreekwoord: **Men moet niet juichen voordat de slag gewonnen is.** Daarmee zijn de rapen gaar: **Benhadad brulde zijn officieren toe: Klaarmaken voor de aanval** (vs.12).

1 Koningen 20 vers 13 en 14:

Toen kwam een profeet bij koning Achab en gaf hem de volgende boodschap van de HERE: Ziet u al deze vijandelijke troepen? Ik zal ze vandaag allemaal aan u overleveren. Dan zult u eindelijk tot de ontdekking komen dat Ik de HERE ben. Achab vroeg: Hoe zal Hij dat doen? En de profeet antwoordde: De HERE zegt: Door de troepen uit de provincies. Wie moet als eerste aanvallen? wilde Achab weten. U, antwoordde de profeet.

De belofte dat de HERE hen zou bevrijden in deze situatie was niet gebaseerd op Achabs oprechtheid maar op de liefde van God voor Zijn volk. De HERE gaf Achab de gelegenheid zich te bekeren. **Dan zult u eindelijk tot de ontdekking komen dat Ik de HERE ben.** Uit de volgende verzen blijkt dat de HERE Achab een grote overwinning schenkt op de Syriërs. Vers 20 en 21 vat het samen met de woorden: **plotseling raakte het hele Syrische leger in paniek en sloeg op de vlucht. De Israëlieten zetten de achtervolging in, maar koning Benhadad en enkele anderen wisten te ontkomen. Het grootste gedeelte van de strijd-wagens en de paarden werd echter door Achab buitgemaakt, waardoor het overgrote deel van het Syrische leger sneuvelde bij de slachting die volgde.** Na deze eerste campagne van Achab tegen de Syriërs volgde er nog een tweede. 1 Koningen 20 vers 22: **De profeet kwam opnieuw bij koning Achab en zei: Bereid u voor op een volgende aanval van de koning van Syrië rond de jaarwisseling.** Benhadad zal op nieuw proberen Israël te veroveren.

1 Koningen 20 vers 27 en 28:

Israël bracht ook een goed bewapend leger op de been en trok ten strijde. Het Israëlitische leger leek echter op twee onbeschermden kudden geiten, vergeleken bij de enorme Syrische troepenmacht die de vlakte vulde! De koning van Israël kreeg opnieuw bezoek van een profeet, die hem de volgende boodschap van de HERE doorgaf: **Omdat de Syriërs hebben gezegd: De HERE is een God van de heuvels en niet van de vlakten, zal Ik u helpen bij het verslaan van dit enorme leger. Dan zult u weten dat Ik inderdaad de HERE ben.** Opnieuw behaalde Achab de overwinning op de vijand, maar ongelukkigerwijs maakt Achab een vergissing en spaart het leven van Benhadad. 1 Koningen 20 vers 34:

Benhadad zei tegen hem: Ik zal de steden die mijn vader van uw vader afnam, teruggeven en u mag vrij handeldrijven in de straten van Damascus, net zoals mijn vader dat in Samaria deed. Koning Achab antwoordde: Met deze overeenkomst ga ik akkoord. Nadat de overeenkomst op papier was gezet, liet Achab de Syrische koning naar huis gaan.

Uit strategisch oogpunt is Achabs mildheid ten opzichte van Benhadad niet vreemd. Hij verzekert zich zo van een veilige oostgrens, terwijl het doden van Benhadad ongetwijfeld tot een lange periode van nieuwe oorlogen zou leiden. Maar door Benhadad niet als overwonnene, maar als zijn gelijke te behandelen, wijst Achab feitelijk de overwinning af die de HERE heeft geschonken.

1 Koningen 20 vers 42 en 43:

De profeet zei tegen hem: Omdat u de man spaarde van wie Ik zei dat hij moest sterven, zult u in zijn plaats sterven en uw volk zal verdwijnen in plaats van het zijne. Zo keerde de koning van Israël nors en mopperend naar Samaria terug.

Achab is degene die de krijgsgevangene heeft laten ontsnappen, terwijl Benhadad onder de ban van de HERE viel. Daarmee heeft Achab zijn eigen vonnis getekend en het lot van Israël bezegeld. Het woord van de profeet valt bij Achab **niet** in goede aarde. Opstandig en boos keert hij terug naar zijn paleis in Samaria. Wat zal er nu gebeuren?

In de volgende uitzending gaan we het lezen in 1 Kon.21 en 22.